

Sygn. akt III AUa 254/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Gawda
Sędziowie:	SA Krystyna Smaga SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: stażysta Kinga Panasiuk-Garbacz	

po rozpoznaniu w dniu 27 maja 2015 r. w Lublinie

sprawy M. Z.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o wysokość kapitału początkowego

na skutek apelacji M. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 5 lutego 2015 r. sygn. akt VI U 683/14

I. oddala apelację;

II. zasądza od M. Z. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt III AUa 254/15

UZASADNIENIE

M. Z. odwołał się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 29 kwietnia 2014 roku w sprawie odmowy ponownego ustalenia kapitału początkowego, wnosząc o zmianę decyzji i zaliczenie do stażu okresu zatrudnienia od 1.09.1974r. do 31.08.1975r. w Przedsiębiorstwie (...) Oddział w R..

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 5 lutego 2015 roku Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

M. Z., urodzony (...), złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. w dniu 29 stycznia 2014 roku wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w R. decyzją z dnia 29 kwietnia 2014 roku odmówił wnioskodawcy ponownego ustalenia kapitału początkowego, odmawiając zaliczenia do stażu okresu zatrudnienia od 1.09.1974r. do 31.08.1975r. w Przedsiębiorstwie (...) Oddział w R.. Zakład podniósł, że w celu udowodnienia pracy w charakterze pracownika młodocianego niezbędne jest świadectwo pracy wystawione przez pracodawcę lub przedłożenie umowy o naukę zawodu.

Zgodnie z treścią art.173 ust.1 i 3 oraz art.174 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U z 2013r., poz. 1440 ze zmianami), kapitał początkowy ustala się dla osób urodzonych po dniu 1 stycznia 1949r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek. Kapitał początkowy ustala się na dzień 1 stycznia 1999r. Wnioskodawca ma ustalony kapitał początkowy na podstawie decyzji z dnia 13 maja 2012r.

Wnioskodawca do wniosku o ponowne ustalenie kapitału początkowego dołączył pismo (...) Urzędu Wojewódzkiego w W. z dnia 21 stycznia 2014r., z którego wynika, że w przekazanej do archiwum zakładowego dokumentacji Przedsiębiorstwa (...) Oddział w R., nie odnaleziono jego akt osobowych z okresu pracy w celu nauki zawodu oraz zaświadczenie Zespołu Szkół (...) w R. z dnia 16 stycznia 2014r., z którego wynika, że wnioskodawca był uczniem klasy pierwszej (...) Szkoły (...) w zawodzie mechanik-kierowca w okresie od 1 września 1974r. do 31 sierpnia 1975r. Według adnotacji w książce ewidencyjnej praktyczną naukę zawodu pobierał w przedsiębiorstwie (...). W aktach rentowych znajduje się kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy, okazana w oryginale na rozprawie w dniu 27 listopada 2014r. , w której na drugiej stronie legitymacji widnieje pieczęć Przedsiębiorstwa (...) Oddział w R., poświadczająca początkową datę nauki zawodu -1 września 1974r. oraz na str.6 w rubryce poświadczenia o uprawnieniu do świadczeń leczniczych z pieczęciami (...) w datach: 1 września 1974r., 22 luty 1975r., 12 sierpnia 1975r., 12 sierpnia 1975r.

W piśmie z dnia 15 grudnia 2014r Zespół Szkół (...) w R. poinformował, że szkoła nie posiada dokumentów potwierdzających, aby szkoła w okresie od 1 września 1974r. do 31 sierpnia 1975r. miała zawartą umowę o praktyczną naukę zawodu z przedsiębiorstwem (...). Z pisma wynika, że prawdopodobnie w tym czasie uczniowie uczęszczający do (...) Szkoły (...) w zawodzie mechanik-kierowca pojazdów samochodowych zawierali umowy bezpośrednio z zakładami pracy, w tym z przedsiębiorstwem (...).

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy okres nauki wnioskodawcy od 1 września 1974r. do 31 sierpnia 1975r. w Zespole (...) w R. stanowi okres składkowy w rozumieniu art.6 ust.2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2013r., poz.1440 ze zm.), zgodnie z którym za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991r. okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975r.

Przepisy ustawy z dnia 2 lipca 1958r. o nauce zawodu, przyuczenia do określonej pracy oraz wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz.226 ze zm.) wymagały formy pisemnej dla zawarcia umowy pomiędzy zakładem pracy a młodocianym pracownikiem. Konieczne był zawarcie indywidualnej umowy o pracę pomiędzy młodocianym pracownikiem a zakładem pracy w celu przyuczenia do zawodu. Dla wykazania zatem, że dany okres stanowi okres składkowy, o którym mowa w wyżej wymienionym przepisie art.6 us.2 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bezwzględnie wymagany jest przedstawienie dokumentów potwierdzających fakt zatrudnienia przez zakład pracy w celu przyuczenia do zawodu na podstawie indywidualnej umowy o pracę (tak też wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 marca 2013r., III AUa 1362/12, LEX 1311958). Konieczne zatem jest przedstawienie przez wnioskodawcę świadectwa pracy bądź umowy o pracę, która mogłaby być rozpatrywana

ewentualnie w powiązaniu z legitymacją ubezpieczeniową przedstawioną przez wnioskodawcę która poświadczała o uprawnieniu do świadczeń leczniczych.

Wnioskodawca nie przedstawił wymienionych wyżej dokumentów, nie udało się również ustalić miejsca przechowywania akt osobowych wnioskodawcy ze spornego okresu (pismo (...) Urzędu Wojewódzkiego w W. z dnia 25 czerwca 2014r. k.11). Wymogu przedstawienia wymienionych dokumentów nie może zastąpić zaświadczenie Zespołu (...) w R. (akta rentowe) potwierdzające, że wnioskodawca w spornym okresie był uczniem pierwszej klasy (...) Szkoły (...) w zawodzie mechanik – kierowca i według adnotacji w książce ewidencyjnej praktyczną naukę zawodu pobierał w przedsiębiorstwie (...).

Załączone do akt sprawy akta osobowe wnioskodawcy z okresów zatrudnienia w Miejskim Przedsiębiorstwie (...) oraz (...) w G. nie były podstawą dokonanych ustaleń Sądu, ponieważ nie dotyczyły spornego okresu i w aktach tych brak było jakichkolwiek dokumentów dotyczących okresu zatrudnienia będącego przedmiotem niniejszej sprawy. Podstawy takiej nie stanowiły również wyjaśnienia wnioskodawcy, który wyjaśnił, że pobierał naukę w Zespole Szkół (...), będąc jednocześnie zatrudniony jako pracownik młodociany w przedsiębiorstwie (...) przez okres jednego roku szkolnego, ponieważ miał egzamin poprawkowy i następnie rozpoczął naukę w szkole przy (...) w R.. Wnioskodawca w sposób oczywisty jest zainteresowany wynikiem rozstrzygnięcia i jego wyjaśnienia są nakierowane na uzyskanie pozytywnego dla niego rezultatu i z tego powodu nie są wiarygodne.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

Od tego wyroku apelację złożył wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości.

Wyrokowi zarzucił naruszenie zarzucając naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., poprzez dokonanie błędnych ustaleń faktycznych, oparcie rozstrzygnięcia na niepełnym materiale dowodowym, na skutek przeprowadzenia przez Sąd I instancji postępowania dowodowego bez rozważenia w sposób bezstronny i wszechstronny zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji przyjęcie, że decyzja odmowna ZUS o niezaliczeniu okresu pracy jako pracownika młodocianego w ramach praktycznej nauki zawodu w okresie od 1 września 1974 do 31 sierpnia 1975 jest zasadna i okres tego zatrudnienia nie podlega zaliczeniu jako okres składkowy do stażu, który uwzględnia się przy przeliczaniu kapitału początkowego oraz naruszenie art. 6 ust 2 pkt 3 ustawy z 17 grudnia o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wskazując na powyższe zarzuty wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania od decyzji ZUS i orzeczenie zgodnie z żądaniem odwołania, lub uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji oraz o zasądzenie od ZUS kosztów postępowania z uwzględnieniem kosztów postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy reprezentowany przez pełnomocnika – radcę prawnego wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie.

Spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy okres od 1 września 1974r. do 31 sierpnia 1975r. kiedy to wnioskodawca był uczniem w Zespole (...) w R. stanowi okres składkowy w rozumieniu art.6 ust.2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2013r., poz.1440 ze zm.), zgodnie z którym za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach obowiązujących przed dniem 1stycznia 1975r.

Przy ustalaniu okresu składkowego na podstawie powołanego przepisu, nie ma decydującego znaczenia sam fakt odbywania przez ucznia zajęć praktycznych. Oceniając status prawny takiego ucznia należy badać spełnienie warunków określonych w przepisach o zatrudnieniu młodocianych, obowiązujących w okresie wskazanym przez zainteresowanego jako okres zatrudnienia (por. wyrok SN z dnia 2 lutego 2000 r., II UKN 349/99, OSNP 2001 r., z. 11, poz. 398).

W dacie podjęcia przez wnioskodawcę nauki w Zespole (...) w R. w dniu 1 września 1974 obowiązywała ustawa z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 226 ze zm.) w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160). Ustawa ta obowiązywała do wejścia w życie kodeksu pracy, co miało miejsce w dniu 1 stycznia 1975 roku, - art. IV § 1 pkt 16 ustawy z 26 czerwca 1974 roku przepisy wprowadzające kodeks pracy (Dz. U. z dnia 5 lipca 1974 r.).

W treści art. 3 ust. 1 cyt. ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. przyjęto, że młodociani mogli być zatrudniani przez zakłady pracy w celu nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy, odbycia wstępnego stażu pracy. Zgodnie z art. 9 ust. 1 tejże ustawy, zakład pracy, przyjmując młodocianego na naukę zawodu, w celu przyuczenia do określonej pracy oraz odbycia wstępnego stażu pracy, był obowiązany zawrzeć z nim na piśmie umowę określającą zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki i uprawnienia młodocianego.

Okresem składkowym, w rozumieniu przepisu art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. - w świetle analizowanych wyżej przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. - jest okres zatrudnienia wykonywanego na podstawie indywidualnej umowy między zakładem pracy, a szkolącym się młodocianym. Wnioskodawca, nie udowodnił faktu zawarcia umowy o naukę zawodu, jak też wykonywania takiego zatrudnienia. Wnioskodawca na rozprawie w dniu 27 listopada 2014 roku wskazał, że w spornym okresie przez trzy dni uczęszczał do szkoły gdzie odbywała się nauka, a jedynie przez dwa dni pracował w Przedsiębiorstwie (...), co mogłoby wskazywać, że w ramach nauki w Zespole Szkół (...) odbywał dwa razy w tygodniu praktyki zawodowe.

W tym stanie rzeczy, przy braku inicjatywy dowodowej wnioskodawcy, stwierdzić należy, że przeprowadzone postępowanie nie dało podstaw do zakwestionowania zaskarżonej decyzji organu rentowego. Oceniając jednostkowy wpis w legitymacji ubezpieczeniowej z datą 1 września 1974 roku z adnotacją „uczeń”, jak też adnotacje w części dotyczącej poświadczenia o uprawnieniach do świadczeń leczniczych należy stwierdzić, że nie pozwalają one na ustalenie, że w spornym okresie wnioskodawcę łączyła indywidualna umowa określająca zawód albo rodzaj pracy, w jakim młodociany będzie szkolony, czas trwania nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy lub wstępnego stażu pracy oraz zasadnicze obowiązki.

Okresem składkowym, w rozumieniu przepisu art. 6 ust. 2 pkt 3 u.e.r.f.u.s. - w świetle przepisów ustawy z 1958 r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy - jest okres zatrudnienia wykonywanego na podstawie indywidualnej umowy między zakładem pracy a szkolącym się młodocianym, a więc nie jest takim okresem okres praktyki odbywanej w zakładzie pracy na podstawie umowy zawartej między szkołą a zakładem pracy. Od powyższego odróżnić należy wynikający z programu nauczania w szkole obowiązek praktycznej nauki zawodu, który nie mieścił się nigdy w pojęciu zatrudnienia, por - wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 4 marca 2015 roku LEX nr 1663040, por też: wyrok S.A. w Białymstoku z dnia 20 stycznia 1999 r., III AUa 754/98, OSA 1999 r., z. 6, poz. 33; wyrok S.A. w Rzeszowie z dnia 10 maja 1994 r., III AUr 129/94, OSA 1994 r., z. 7, poz. 52).

Wbrew więc twierdzeniom apelacji Sąd i instancji nie naruszył prawa materialnego w tym art. 6 ust 2 pkt 11 ustawy z dnia 17.12.1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm).

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Zgodnie z § 3 – do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

W niniejszej sprawie stroną przegrywającą sprawę jest wnioskodawca którego apelacja została oddalona.

Organ rentowy reprezentowany był w toku postępowania przez radcę prawnego co w myśl art. 99 k.p.c. uzasadnia zwrot kosztów w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata.

Wysokość należnych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym ustalono na podstawie przepisów § 2 ust. 1 i 2 oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.).